

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 5

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. A lírai én értékei

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Arcképéről nem a külső, hanem belső értékek mentén beszél; I. metonimikus kép: 'elkém arcképe'; tükörjáték: szépségét a leány tetszése, értékítélete adja; szellemi, erkölcsi, érzelmi, szakrális értékek: nyitottság, becsület, megrendíthetetlenség, indulat, a transzcendenssel való kapcsolattartás stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. Az énköltés költői képei

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Minden szakasz egy kifejtett, értelmezett metaforával kezdődik, önteremtés, önmegmutatás gesztusa, tükrözi a világhoz való viszonyát, a világban elfoglalt helyét is stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont

c. A vers szervezőelve

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Gondolatpárhuzam: a 2. versszaktól kezdve; ellentét: a világgal szembeni magatartása és a kedves iránti érzései között; két részre osztható: I. az 1–3. vsz: önjellemzés ; II. 4–6. vsz. a szakaszok 1–2. sorában folytatja az önmegmutatást, a 3–4. sorában a kedveshez forduló, öt megszólító személyes hang, érzéseinek kimondása kerül előtérbe; írásjelek, mondatfajták, indulatszavak az érzések kifejezői stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

d. Stílusirányzat és szerelemfelfogás

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Romantikus szerelmi vallomás, metaforikus versbeszéd; ajándékvers, önjellemzés, felnagyított, profétikus szereppel azonosított, kiválasztott én, biblikus kép; áldozatvállalás, lemondás a szerelmért, a szerelem felértékelődése stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat

5 pont

összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

a. Információk azonosítása a szövegben (pl. élményt nyújt, megérinti a lelket, életre kelt, misztikus jelenség) **4 pont**

b. A kiemelt mondat értelmezése a szövegből kiindulva **5 pont**

c. A publicisztikai stílusréteg sajátosságainak felismerése (3 pont), **indoklás** (3 pont) **6 pont**

d. A tartalmi követelmények betartása **5 pont**

Az elbeszélő szöveg követelményeihez való igazodás **5 pont**

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

a. választott drámai mű műfaji sajátosságai **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Katona: tragédia*: középpontjában egy konfliktus áll, egy tragikus hős, aki tragikus vétséget követ el, küzd, buknia kell, részvétet, katarzist vált ki, a dráma világában az értékvesztés felerősödik; drámai szituáció: I. Előversengés, Első és második szakasz; dráma világában sok minden „megtörtént” már a drámai cselekmény megkezdődése előtt; ezeket a szereplők monológjaiból és dialógusaiból tudjuk meg; magában hordozza a konfliktus kialakulását mind magánéleti, mind közéleti szinten; klasszikus szerkezet: öt szakasz; szakaszokon belül idő és tér egysége; szereplők: Bánk köre, Gertrudis köre, Endre köre, konfliktusháló: minden szereplő konfliktusba kerül egymással; *konfliktusos dráma*: Gertrudis konfliktust létrehozó negatív fél, Bánk a pozitív, aki a helyzet megszüntetéséért küzd; tetőpont: G. meggyilkolása; Bánk tragikuma összetett; bármelyik lehetőséget választja, sorsa értékvesztés I. Melinda halála, önmaga értékeivel, elveivel szembekerülése; *nemzeti, történelmi dráma*: az ország, a nemzetek tragikuma I. Petur és Tiborc panasza; Bánk az egész nemzetért, a nemesek és a parasztok érdekét is képviseli; G. halálával csak a zsarnokság szűnik meg, a döntésképtelen, felelőtlen hatalmi helyzet, s az ország nyomora nem változik, végkifejlet: nincs, aki az értékeket képviselje, aki küzdjön érte, lefokozott világrend; *középpontos dráma*: Bánk az értékhierarchia csúcsán; Endre, a hatalmi hierarchia csúcsán álló személy: nincs jelen, de minden terv és cselekedet feltételezi a hozzá való viszonyulást; lefokozott világrend; éjszaka motívum; drámai nyelv többszólamúsága;

Madách: romantikus drámai költemény, kétszintes dráma, filozófiai kérdések: boldogság-, az élet értelmének keresése; *tér- és időszerkezet*: kétszintes dráma, normaadó, normakövető, földi tér – transzcendens, mitikus, tapasztalaton túli, a cselekmény a két szint határán játszódik; drámai szituáció: a világ teljessége, ellentétek harmóniája – diszharmóniája, Úr – Lucifer vitája; keretszerkezet, bibliai, mitikus színtér: menny, Paradicsom, pálmafás vidék; álomszínek: történelmi színek és eszmék: ókor: Egyiptom, Athén, Róma; középkor: Konstantinápoly, Prága I.; álom az álomban: Párizs - szabadság, egyenlőség, testvériség, nem csalódik bennük, hiányzik Lucifer; Prága II.; újkor: London; utópisztikus színek: Falanszter, Úr – központi szerep: a küzdés értéke; Eszkimó szín; tézis - antitézis - szintézis hegeli elve; mitikus, ciklikus idő, múlt - jelen - jövő; elindulás – visszatérés, beavatás, végesség - újrakezdés stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. konfliktusok a drámában

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Katona*: a drámai konfliktus összetett: fő konfliktus: Gertrudis és Bánk bán között: közéleti és magánéleti szál; belső konfliktus: konfliktusba kerül Bánkban az ember és a polgár, a szerelmes férj és az ország nádora, a polgár győz, az ember feláldoztatik; II. Endre: Gertrudist szerető férj – igazságot kideríteni akaró király; egymást kizáró értékrendeknek kívánt megfelelni: a család szentségének – Melinda –, az ország jólétének – Petur és Tiborc –, a feltétlen királyhűségnek – II. Endre; döntéshelyzetek, késleltetések, a teljességeszmény, szándék és következmény konfliktusa: Bánk a béke szószólója, a törvényesség híve, s épp ő követi el a gyilkosságot; bűnösségének kérdése; tragikus felismerés: a törvényesség keretei között lehetetlen a konfliktus megoldása; a hatalmi hierarchiából nem lehet kitörni; mellékkonfliktusok: majdnem minden szereplő konfliktusba kerül egymással;

Madách: Úr – Lucifer, Ádám – Lucifer konfliktusa; optimizmus – pesszimizmus, a történeti színek alapkonfliktusa az Ádám képviselte nagy, szent eszmék, és az eszméket eltorzító kor között is feszül; Ádám eszméinek kudarca több szempontból is szükségszerűek: Lucifer által manipulált álmot álmodik; a nagy eszmék ugyan az emberi lényeg isteni részéből teremtnének, de a tökéletlen anyagban testesülnek meg, ezáltal a szellem és anyag küzdelme is megvalósul stb.),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. a drámai jellemek és nyelvhasználat

5 pont

Értékes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Katona*: a dráma nyelvi többszólamúsága: I. a rejtekajtó-jelenetben Ottó a német lovagok nyelvén beszél, amikor térdepelve udvarol, Melinda Bánk öntudatos-méltóságteli nyelvén utasítja vissza, míg maga egy harmadik nyelvet és kultúrát képvisel, a bojóthiakét, nyelvek küzdelme: Gertrudis és Petur kétféle hatalomra törő agresszív beszédmódot, kódot alkalmaz, Bánk beszéde a szerelem és jogtisztelet, a felelősség és a hatalom kevert nyelve; mind Bánk, mind Gertrudis nyelve osztott, ötvözött: mindkettőben jelen van a király jobbágyai gondját viselő nyelve; családi és hivatalos nyelv: Gertrúd hol Ottónak szólítja a testvérét, hol hercegének, jelezve értékítéletét; a családi nyelv és a hivatalos-endrei nyelv kettőssége zavarja meg Bánkot a rejtekajtó-jelenetben, aki ráadásul csak hall, nem lát; romantikus monológjai zaklatottságát fejezik ki; egymás mellett elbeszélések drámája, közös sorstragédiák: Bánk és Tiborc; Petur és Tiborc panasza; romantikus jelképek: Petur *Jó éjszakát!* ismétlése a tisztánlátás hiányát, az értékvesztéseget, lefokozott világrendet sugallja;

Madách: Lucifer a „tagadás szelleme,” a hideg, számító értelem, a fölényes intellektus megszemélyesítője, aki egyrészt a tényekkel való szembenézésre kényszerít – I. neve „fényhozó” – , de egyoldalúan torzít is, és ezért nem juthat teljes diadalra; - kritikája romboló jellegű: megoldást sohasem nyújt, pusztító szándéka azonban építően hat Ádámra, Ádám a férfi, a tudás, a tapasztalás, az értelem, a küzdés megtestesítője; vitázó szólamuk, bölcséleti jelleg: Ádám és Lucifer vitája érvek kifejtése és ütköztetése; Ádám igenlése és Lucifer tagadása egyformán racionális viszonyulást fejez ki; bölcséleti jelleg (kérdések), ebből a vitából Éva kimarad; a nő, a sejtés, az érzelem; otthonteremtő lény, a szeretet megtestesítője, az *égi* szózatot rajta keresztül hallja meg Ádám; vallomásosság, személyesség, költői nyelvhasználat, épp a líraiság miatt: a szereplők mögött egy költői tudat van, amely belső vívódásait vetíti ki szereplőikbe, párbeszédükbe, a párbeszédük is inkább monológok; metaforizáció, romantikus líraiság kapcsolódik a nőhöz, Évához I. Paradicsom, szerelmi jelenet idillje, egymásbatükrözés motívuma stb.),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. értékvesztés, tragikum a drámában

5 pont

Értékes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Katona*: Bánk tragikuma: tájékozatlanság, késleltetett döntések, bánki pozíciójának megrendülése; indulata, saját értékrendjével ellentétesen cselekedett: a nyilvánosság kizárásával és törvénytelenül: vagyis nem nádori méltóságából fakadóan, a jogrend őreként szolgáltatott igazságot, hanem magánügyből, magánemberként, bosszúból; tragikus vétség; Melinda halála, összeomlása; a lefokozott világrend, látszatrend;

Madách: tragikuma az ember tragédiája: elveszített harmónia, a halál nézőpontjából a tevékeny, küzdelmekkel teli lét értelme kérdőjeleződik meg; az Úr válasza szerint a lét értelme: a

tiszta, önérdektől mentes, kötelességtudat által vezérelt cselekvés – küzdés, cél, morál – eszméje; a tagadás útját végig kell járni; a luciferi út minden eszmét megkérdőjelez, felszámol; újrakezdés hite; *Az ember tragédiája* az ész segítségével a teremtett világból kilépett ember tragédiája, nem vonja kétségbe a teremtő ember feladatát, az akaratot és a rációt, de korlátok közé szorítja; az emberi törekvések nem léphetik túl a természeti és isteni törvények határait stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben értvényes, kifejtett válasz *3 pont*,

részben értvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,

kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása *5 pont*,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása *4 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat *2 pont*,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra 1 pont*.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.